

UTMARKSKOMMUNENES
SAMMENSLUTNING
USS

UTLYSNING:

Årets Best Bærekraftige
Hyttekommune 2023

NOMINASJON - ÅRETS BEST BÆREKRAFTIGE HYTTEKOMMUNE 2023

Utmarkskommunenes Sammenslutning USS skal kåre «Beste Bærekraftige Hyttekommune» på landsmøtet som finner sted 13.-14. 2023 på Hell. Det er andre gang denne prisen utdeles.

Hyttepolitikk er et sentralt arbeidsområde for USS. I USS formålsparagraf heter det at

«USS skal søke å styrke det lokale selvstyret i saker om forvaltning av utmark og bedre samspillet mellom hensynet til natur- og miljøvern og lokal næringsutvikling .... innenfor de rammer en bærekraftig utvikling og livskraftige lokalsamfunn tilsier».

Bakgrunn for prisen:

Hyttepolitikk er et relativt nytt politikkområde. Utviklingen de senere år med økt standard på hytta har ført til at for mange i Norge er hytta mer å anse som en sekundærbolig. I forbindelse med Covid-pandemien har interesse og engasjement rundt tema økt sterkt, både ifm. det såkalte «hytteforbudet» og med en stor økning i utbygging og omsetning av fritidsboliger som konsekvens av restriksjoner på utenlandsreiser. Økt hytteutbygging og det at mange oppholder seg på hytta i større grad enn før, har utløst mer offentlig debatt rundt kryssende interesser som blant annet natur- og miljøvern, beitebruk og reindriftsinteresser.

Det siste året har økte strømpriser ført til krav fra flere om at det også bør gis strømstøtte til deltidsboliger. Begrunnelsen er at deltidsboligen er en del av nordmenns levesett. Dette har igjen ført til økt fokus på behovet for energieffektivisering også av – eller særlig av deltidsboligene.

I mer enn 70 år har den norske tradisjonen med å ha hytte/fritidsbolig noen timers reise unna primærboligen utviklet seg uten at det har vært noen større politisk fokus på de utfordringer dette gir både lokalt og nasjonalt. Det norske hyttefenomenet innebærer imidlertid både muligheter og utfordringer – som må avveies mot hverandre. Norges ca. 500.000 fritidsboliger ligger oftest i en annen kommune enn der eierens primærbolig ligger, og ofte i en distriktskommune der antall faste heltidsinnbyggere (folketallet) er fallende og gjennomsnittsalderen på disse er stigende. Det er USS sitt syn at det er vertskommunene som i første rekke skal avveie utfordringene og fordelene med deltidsboliger i sine kommuner. Deltids-innbyggerne utgjør i mange kommuner en vekststressurs – med økonomi, nettverk, arbeidskapasitet og hjerte for nærmiljøet rundt sekundærboligen.– som i større grad kan utnyttes av vertskommunen. Samtidig er det også vertskommunenenes ansvar å sørge for at miljøavtrykket blir så lite som mulig som med all annen utbygging og arealbruk.

Hva er en bærekraftig hyttekommune?

Det tilligger vertskommunen som den primære arealforvalter etter loven å foreta de nødvendige politiske avveininger knyttet til utbygging av sekundærboliger. Prisen som «Best Bærekraftige Hyttekommune» skal honorere en kommune som utmerker seg med sitt arbeid for bærekraftperspektivet i flest mulig henseender og ut fra en samlet vurdering av hvordan kommunen lever opp til eller jobber for å oppfylle oppsatte kriterier. Slik kan kommunen være rollemodell for andre kommuner med samme muligheter og utfordringer.

Kriteriene for prisen fremgår av statuttene.

Juryen har bestemt at årets pris for «Beste Bærekraftige hyttekommune» skal gå til en kommune som utmerker seg med sitt arbeid for bærekraftperspektivet i flest mulig henseender.

Vertskommunene har som følge av sin rolle som den primære arealforvalter mulighet til å stille vilkår som anses som nødvendige ut fra landskapsmessige, arkitektoniske, miljømessige, samfunnsmessige, tekniske og sosiale krav. Dette innebærer at kommunene kan stille krav om deltidsboligenes miljøavtrykk i vid forstand. - I den senere tid er det man vil kalle «naturregnskap» begynte å bli satt i system. Mange kommuner har imidlertid vært seg dette bevisst over lengre tid. - USS ønsker å få frem eksempler på kommuner som har jobbet aktivt med dette.

Slik foregår nominasjonen:

Kommuner, næringsorganisasjoner, bedrifter og andre kan nominere kommuner gjennom en begrunnet nominasjon. Statutter for prisen kan leses her.

Send inn forslag på kommuner som dere mener fortjener å bli vurdert, med en kort begrunnelse. For kommuner som går videre i prosessen vil det bli innhentet følgende dokumentasjon[1]:

- Utdrag av kommuneplanens samfunnsdel som omhandler kommunen som vertskommune for deltidsinnbyggere:
  - Hvordan inkluderer man deltidsinnbyggerne som ressurs i f.eks. kommunens utviklingsarbeid?
  - Kreativitet ift. å legge til rette for en utvidet delingskultur for mer bruk av eksisterende deltidsboliger i kommunen?
- Kommunens arealplan med tilhørende kommentarer om utbygging av deltidsboliger i et bærekraftperspektiv:
  - Arealregnskap (evt. hvordan det jobbes med det)
  - Har kommunen ved rullering av arealplanen et bevisst forhold til å ta «gamle» hytteområder som av ene eller andre grunner ikke er realiserbart lenger, ut av planen slik at disse ikke blåser tomtereserven kunstig opp?
  - I hvilken grad bygges i tilknytning til eksisterende utbygging og infrastruktur for mer klimavennlig stedsutvikling?
  - Hvordan jobber man med klimanøytral utbygging – krav i bygg- og anleggsfase, krav til materialer mv.
  - Har kommunen hatt en bevisst oppfatning av lokalisering ift. transport/logistikk, ROS-analyser (VA, ras, flom),

Har kommunen hatt fokus på energieffektivisering på nye og eksisterende bebyggelse, Politikkområder klima, energi og miljø skal avveies mot andre samfunnsøkonomiske interesser som f.eks. behovet for flere innbyggere/mer humankapital i mange kommuner. Hvordan disse avveiningene er gjort og hvordan dette kan ha overføringsverdi for andre kommuner, vil være tungtveiende i vurderingen som ligger til grunn for kåringen av «Beste Bærekraftige Hyttekommune 2023».

[Nominasjonsskjema finner du her.](#)

Pris for Beste Bærekraftige Hyttekommune [statutter kan du lese her.](#)

Meld deg på til [USS Landsmøte 2023 her.](#)

[1] Denne dokumentasjonen kan gjerne sendes inn som en del av begrunnelsen for nominasjonen i første runde.